

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžfk/65/2019
Identifikačné číslo spisu: 7016201290
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7016201290.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu Mgr. Petra Melichera a JUDr. Eriky Šobichovej, v právnej veci žalobcu: K. Q., R. XX. K.O. XXXX, T. D. V. XX, XXXXX K., právne zastúpeného JUDr. Radoslavom Sotákom, advokátom so sídlom kancelárie Nám. Slobody 7, 071 01 Michalovce, proti žalovanému: Finančnému riaditeľstvu SR, so sídlom Lazovná 63, 974 01 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 801511/2016 z 20. septembra 2016 a o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 7S/120/2016-31 z 12. júna 2019, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „správny súd“) rozsudkom č. k. 7S/120/2016-31 z 12. júna 2019 podľa ust. § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania a následne zrušenia rozhodnutia žalovaného č. 801511/2016 z 20. septembra 2016, ktorým žalovaný ako odvolací orgán potvrdil rozhodnutie Colného úradu Michalovce zo dňa 18. 02. 2014 zn. 1095331/1/84858/2014, ktorým bol žalobcovi podľa § 229 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. Colného zákona (ďalej len „zákon č. 180/1996 Z. z.“) účinného v čase vzniku colného dlhu vymeraný ku dňu 18. 06. 2008 zo sumy colného dlhu v celkovej výške 2 661,16 eur, pozostávajúceho z DPH vo výške 2 189,79 eur a dovoznej prirážky vo výške 471,43 eur, nezaplatenej v zákonom určenej lehote do 20. marca 1998, ale až 18. júna 2008, ktorá mu bola oznámená rozhodnutím z 10. marca 1998 ev. č. 530120800003, úrok z omeškania vo výške 5 289,65 eur a tento mu podľa § 221 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. uložil zaplatiť v lehote do 10 dní odo dňa doručenia rozhodnutia; súčasne žalobcovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

2. V odôvodnení rozsudku správny súd, po tom čo skonštatoval priebeh administratívneho konania (bod

8. - 16. rozsudku), ustálil, že podstatou a predmetom tohto sporu je žalobcom vznesená námietka premlčania úrokov z omeškania z colného dlhu v odvolaní.

3. Správny súd uviedol, že argumentáciu žalovaného, že až po oneskorenom zaplatení colného dlhu sa stane úplne známou doba omeškania a až od tohto okamihu je možné v plnom rozsahu a správne určiť výšku úroku z omeškania a tento písomným rozhodnutím účastníkovi vymerať, z čoho je zrejmé, že počítanie plynutia lehôt pri colnom dlhu a pri úroku z omeškania by nemalo byť rovnaké s tým, že začiatok plynutia týchto lehôt je viazaný na rôzne právne skutočnosti a časovo sa tieto lehoty nemôžu zhodovať, nie je možné akceptovať. Pre clo ako aj pre úroky z omeškania z nezaplatenej sumy cla platí spoločne 10 ročná premlčacia lehota uvedená v § 230 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z.. V danom prípade začala plynúť premlčacia lehota pre úroky z omeškania prvým dňom od splatnosti colného dlhu, t. j. prvým dňom omeškania žalobcu s jeho zaplatením. Úrok z omeškania tvorí príslušenstvo cla a preto úrok sleduje právny osud cla, čo znamená, že vznik a výška úrokov z omeškania závisí od výšky cla a momentu jeho úhrady a ak dôjde k premlčaniu práva vybrať nedoplatok cla z dôvodu, že colný orgán pri spravovaní verejno-právnej pohľadávky zostal nečinný a nevykonával žiadne úkony smerujúce k vybratiu cla, musí dôjsť uplynutím 10 rokov aj k uplynutiu premlčacej lehoty vo vzťahu k úrokom z omeškania. Ide tu o základné kategórie práva, ktoré musia mať rovnaký obsah celým prierezom práva. Premlčacia lehota totiž musí slúžiť k stimulácii colných orgánov (ale aj iných veriteľov) k včasnému vykonaniu svojho práva vybrať clo. Ak colný úrad riadne spravuje svoju pohľadávku a včas vykonáva úkony smerujúce k vybratiu dlžnej sumy cla tak, ako to predvída § 230 ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z., dochádza k prerušeniu premlčacej lehoty a začína plynúť nová premlčacia lehota, a to až do dvadsiatich rokov počítaných od konca roka, v ktorom sa stal nedoplatok splatným. Rovnaké právne názory vyplývajú aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR vo veciach sp. zn. 2Sžf/57/2012, sp. zn. 5Sžf/52/2014, sp. zn. 5Sžf/40/2015, sp. zn. 6Sžf/25/2016, a pod..

4. Správny súd preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj správneho orgánu prvého stupňa a tiež konanie, ktoré vydaniu týchto rozhodnutí predchádzalo v medziach podanej žaloby a dospel k záveru, že tieto rozhodnutia boli vydané v súlade s platnou právnou úpravou. Aj keď sa správny súd nestotožnil s právnym posúdením plynutia premlčacej lehoty v prípade úrokov z omeškania z oneskorene zaplateného colného dlhu správnymi orgánmi tak, ako to interpretujú v odôvodneniach svojich rozhodnutí i písomnom vyjadrení, z vykonaných dôkazov nepochybne vyplýva, že v danom prípade právo žalovaného na úroky z omeškania z predmetného colného dlhu premlčané nie je, keďže, vychádzajúc z listín obsiahnutých v administratívnom spise, v priebehu 10-ročnej premlčacej lehoty, ktorej koniec v zmysle ust. § 230 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. pripadol na 31. december 2008, boli Colným úradom Michalovce 1. decembra 2008, (t. j. ešte pred jej uplynutím) vydané rozhodnutia zn. 44728/2008-5335 a zn. 47730/2008-5335 (vymeranie úroku z omeškania), ktoré boli účastníkovi konania doručené (oznámené) 5. decembra 2008, a ktoré je potrebné, vychádzajúc z už vyššie uvedených skutočností a v zmysle citovaného § 230 ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z., považovať za úkony, ktoré smerujú k vybratiu alebo k vymáhaniu nedoplatku. Následkom uvedeného bolo prerušenie premlčacej doby, vzhľadom na ktorú skutočnosť začala plynúť nová premlčacia lehota uplynutím kalendárneho roku, v ktorom bol dlžníkovi tento úkon oznámený, tzn. 1. januára 2009. Koniec lehoty na vymoženie predmetných nedoplatkov v zmysle ust. § 230 ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z. pripadol na 31. decembra 2018, pričom napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo vydané 20. septembra 2016 a právoplatným sa stalo dňa 26. septembra 2016.

5. Správny súd uzavrel, že tvrdenie žalobcu, že v lehote do 31. decembra 2008 mal byť úrok z omeškania z nezaplatenej sumy colného dlhu právoplatne vymeraný a zároveň v tej istej lehote do 31. decembra 2008 mal byť vykonaný úkon smerujúci k vybratiu, t. j. dobrovoľnému zaplateniu vymeraného úroku z omeškania, ako aj úkon smerujúci k vymáhaniu, t. j. nútenému výkonu rozhodnutia o vymeraní úroku z omeškania nemá oporu v citovaných zákonných ustanoveniach.

6. Záverom správny súd uviedol, že výšku úrokov z omeškania žalobca nespochybnil.

7. O trovách konania rozhodol správny súd podľa § 167 ods. 1 a 168 S.s.p. tak, že účastníkom právo na náhradu trov konania nepriznal, pretože žalobca v konaní úspešný nebol a žalovanému v konaní nevznikli také trovy konania, ktoré by bolo možné od žalobcu spravodlivo požadovať.

8. Proti rozsudku správneho súdu podal v zákonnej lehote žalobca (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., v ktorej namietal, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenie veci a navrhoval, aby kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok správneho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

9. V kasačnej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že z ustanovenia § 229 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. vyplýva, že colný orgán je povinný v prípade ak nebola suma cla zaplatená v určenej lehote vymerať z nezaplatennej sumy cla úrok z omeškania, ktorý je súčasťou dlžnej sumy. K uvedenému uviedol, že úrok z omeškania sa považuje za vymeraný až právoplatným rozhodnutím o vymeraní úroku z omeškania a až takto vymeraný úrok z omeškania sa stáva súčasťou dlžnej sumy, a teda sa naň vzťahuje režim premlčania ako na samotné clo. Ďalej uviedol, že z ust. § 230 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. vyplýva, že právo vyberať alebo vymáhať nedoplatok sumy cla sa premlčuje uplynutím 10 rokov od konca roka, v ktorom sa stal nedoplatok splatným. Podľa ods. 2 citovaného zákona, ak sa vykoná úkon ktorý smeruje k vybratiu (napr. výzva na zaplatenie právoplatne už vymeraného úroku) alebo k vymáhaniu (napr. exekučná výzva na zaplatenie už právoplatne vymeraného úroku) nedoplatku, premlčacia lehota sa prerušuje a začína plynúť nová premlčacia lehota, a to uplynutím kalendárneho roka v ktorom bol dlžníkovi tento úkon oznámený. K uvedenému uviedol, že prerušenie plynutia premlčacej doby vyvolá len úkon smerujúci k vybratiu alebo vymáhaniu úroku z omeškania, t. j. napr. výzva a nie úkon smerujúci k vymeraniu úroku z omeškania t. j. rozhodnutie o vymeraní úroku z omeškania. Na základe vyššie uvedeného mal za to, že rozhodnutie colného úradu zn. 44728/2008-5335 a zn. 47730/2008-5335 aj napriek tomu, že mu boli doručené 5. decembra 2008, t. j. do márneho uplynutia premlčacej lehoty, nie je možné považovať za úkony smerujúce k vybratiu alebo vymáhaniu úroku z omeškania a taktiež ich nie je možné považovať ani za úkony smerujúce k vymeraniu úroku z omeškania, nakoľko uvedené rozhodnutia boli zrušené, a teda uvedené rozhodnutia nie je možné považovať za platné právne úkony vyvolávajúce zamýšľané právne účinky. Znamená to, že predmetné rozhodnutia, ako neplatné právne úkony, okrem toho, že nezaväzujú k povinnosti platenia úroku z omeškania, rovnako nevyvolávajú prerušenie plynutia premlčacej lehoty. Poukázal, že s jeho interpretáciou výkladu plynutia premlčacej lehoty sa správny súd stotožnil, a teda aj podľa názoru správneho súdu, v prípade nevykonania úkonu smerujúcemu k vybratiu alebo vymáhaniu úroku z omeškania pripadol koniec lehoty na 31. december 2008.

10. V závere kasačnej sťažnosti uviedol, že rozhodnutie o vymeraní úroku z omeškania nie je úkonom smerujúcim k vybratiu alebo vymáhaniu úroku z omeškania a to bez ohľadu na to, či bolo takéto rozhodnutie vydané, doručené alebo dokonca právoplatné v 10 - ročnej premlčacej lehote, ale úkonom smerujúcim k vymeraniu úroku z omeškania. V predmetnom prípade sa napadnuté rozhodnutie o vymeraní úroku z omeškania stalo právoplatným až 26. septembra 2016 a až po tomto dátume (t. j. po márnom uplynutí 10- ročnej premlčacej lehoty) mohol colný orgán vykonať úkon smerujúci k vybratiu alebo vymáhaniu úroku z omeškania.

11. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sa plne stotožňuje s napadnutým rozsudkom správneho súdu a vo všeobecnosti odkázal na svoje vyjadrenie z 10. apríla 2017. Nad rámec zdôraznil, že ustanovenie § 229 zákona č. 180/1996 Z. z., ktoré v § 229 ods. 1 písm. a) rieši vymeranie úroku z omeškania, vôbec neupravuje otázku premlčania práva vymerať úrok z omeškania. Až nasledujúce ustanovenie § 230, resp. jeho jednotlivé odseky upravujú premlčanie (§ 230 ods. 1) resp. preklúziu (§ 230 ods. 2 posledná veta) práva vyberať a vymáhať nedoplatok sumy cla. Pretože výmer sumy cla, resp. úrokov z omeškania je základným predpokladom pre ich následný výber alebo vymáhanie a zároveň zákon č. 180/1996 Z. z. neobsahuje samostatné ustanovenie o premlčaní alebo preklúzii samostatného práva vymerať (oznámiť) sumu cla, resp. úroku z omeškania, je potrebné aplikovať zodpovedajúce ustanovenia § 230, ktoré, ako je zrejmé aj z označenia štvrtého dielu šiestej hlavy zákona č. 180/1996 Z. z., upravujú premlčanie colného dlhu (a jeho zánik). V opačnom prípade by nebolo možné považovať právo vymerať z nezaplatennej sumy cla úrok z omeškania za premlčateľné, keďže žiadne iné ustanovenie zákona č. 180/1996 Z. z. už otázku premlčania colného dlhu a teda ani úroku z omeškania, ktorý je podľa § 229 ods. 1 písm. a) zákona č. 180/1996 Z. z. súčasťou dlžnej sumy, neupravuje. Terminologický výklad pojmov vymeranie, výber alebo vymáhanie colného dlhu, resp.

úroku z omeškania nemá na jednotnú úpravu premlčania v ustanovení § 230 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z. žiaden vplyv. Tiež uviedol, že vymeranie cla alebo úroku z omeškania rozhodnutím colného úradu je nevyhnutný krok, ktorý musí predchádzať vybratiu alebo vymáhaniu cla alebo úroku z omeškania a je zrejmé, že takýto úkon v konečnom dôsledku priamo smeruje k vybratiu alebo (ak nedôjde k dobrovoľnému plneniu) k vymáhaniu príslušnej sumy (nedoplatku).

12. Žalovaný sa stotožnil s názorom správneho súdu, podľa ktorého možno okrem iného konštatovať, že z vykonaných dôkazov nepochybne vyplýva, že v danom prípade právo žalovaného na úroky z omeškania z predmetného colného dlhu premlčané nie je, keďže v priebehu 10-ročnej premlčacej lehoty, ktorej koniec v zmysle § 230 ods. 1 zákona č. 180/1996 Z. z. pripadol na 31. december 2008, boli colným úradom 1. decembra 2008 (pred uplynutím lehoty) vydané rozhodnutia zn. 44728/2008-5335 a zn. 47730/2008-5335 (vymeranie úroku z omeškania), ktoré boli sťažovateľovi doručené (oznámené) 5. decembra 2008 a ktoré je potrebné v zmysle § 230 ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z. považovať za úkony, ktoré smerujú k vybratiu alebo k vymáhaniu nedoplatku. Následkom uvedeného bolo prerušenie premlčacej doby a začatie plynutia novej premlčacej doby uplynutím kalendárneho roku, v ktorom bol dlžníkovi tento úkon oznámený, tzn. 1. januárom 2009. Koniec lehoty na vymoženie predmetných nedoplatkov v zmysle § 230 ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z. pripadol na 31. decembra 2018, pričom žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného bolo vydané 20. septembra 2016 a právoplatným sa stalo dňa 26. septembra 2016, teda pred uplynutím premlčacej lehoty.

13. Uzavrel, že prípadné neskoršie zrušenie rozhodnutia (a vrátenie veci na nové prejednanie a rozhodnutie), ktoré navyše nebolo zrušené z dôvodu, že by nemalo byť vôbec vydané (nešlo o chýbajúcu právomoc alebo príslušnosť orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, resp. ktorý daný úkon spôsobujúci prerušenie plynutia premlčacej lehoty urobil) nemá vplyv na to, že v čase keby bol predmetný úkon (splňajúci požiadavku § 230 ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z.) vykonaný, došlo k prerušeniu plynutia premlčacej lehoty a že začala plynúť nová premlčacia lehota.

14. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „kasačný súd“) ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 S.s.p.), po zistení, že kasačnú sťažnosť podal včas účastník konania zastúpený v súlade s ustanovením § 449 ods. 1 S. s. p., bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený 30. apríla 2020 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

15. Najvyšší súd ako súd kasačný zo súdneho a administratívneho spisu zistil skutkový stav tak, ako bol opísaný v napadnutom rozsudku správneho súdu a preto sa nebude opakovať a v celom rozsahu naň odkazuje. Úlohou kasačného súdu v tomto konaní je predovšetkým posúdiť, či rozhodnutia colného úradu zn. 44728/2008-5335 a zn. 47730/2008-5335 (vymeranie úroku z omeškania) je možné považovať za úkony smerujúce k vybratiu alebo vymáhaniu úroku z omeškania a či tieto rozhodnutia, keďže boli v rámci odvolacieho konania zrušené, je možné považovať za platné právne úkony vyvolávajúce zamýšľané právne účinky.

16. V konaní je nepochybné, že koniec 10-ročnej premlčacej lehoty v zmysle ust. § 230 ods. 1 Colného zákona pripadol na 31. december 2008, pričom Colným úradom Michalovce boli 1. decembra 2008, (t. j. ešte pred jej uplynutím) vydané rozhodnutia zn. 44728/2008-5335 a zn. 47730/2008-5335 (vymeranie úroku z omeškania), ktoré boli účastníkovi konania doručené (oznámené) 5. decembra 2008.

17. Kasačný súd sa stotožnil s názorom žalovaného, ako aj správneho súdu, že rozhodnutia zn. 44728/2008-5335 a zn. 47730/2008-5335 (vymeranie úroku z omeškania) sú úkonom smerujúcim k vybratiu nedoplatku, nakoľko určujú jeho presnú výšku, právny dôvod vzniku a splatnosť, ako aj poskytujú účtovný základ pre jeho evidenciu. Argumentácia sťažovateľa, že „úkonu smerujúcemu k vybratiu nedoplatku“ musí predchádzať právoplatné rozhodnutie o vymeraní nedoplatku (v predmetnej veci úroku), nemá oporu ani v zákone, ani v elementárnej logike.

18. Ustanovenia, ktoré upravuje plynutie premlčacej lehoty, predpokladajú pre prerušenie jej plynutia aktívnu činnosť žalovaného správneho orgánu smerujúcu k uspokojeniu svojich (verejných) nárokov. Takouto činnosťou je akákoľvek činnosť, ktorá príčinne súvisí s vybratím alebo vymáhaním nedoplatku, pričom rozhodujúcim faktorom je práve príčinná súvislosť. Príčinná súvislosť medzi vymeraním nedoplatku a jeho vybratím je nesporná a vyplýva už z povahy veci.

19. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že zrušenie rozhodnutí zn. 44728/2008-5335 a zn. 47730/2008-5335 (vymeranie úroku z omeškania) spôsobuje, že na tieto nemožno ako na úkony spôsobujúce prerušenie plynutia premlčacej lehoty prihliadať, kasačný súd sa s touto argumentáciou nestotožňuje, keď ust. § 230 ods. 2 zákona č. 180/1996 Z. z. nevyžaduje, aby úkon mal charakter rozhodnutia, resp. nadobudol právoplatnosť. Už z povahy veci je zrejmé, že ustanovenie o premlčaní nedoplatku úzko súvisí s nečinnosťou oprávneného, preto aktívna činnosť smejúca k jeho vybratiu, hoc chybná, nebráni naplneniu účelu zákona. Kasačný súd v tomto kontexte poukazuje na to, že prvostupňové, ako aj druhostupňové správne konanie tvorí jeden celok.

20. Vzhľadom na to, že rozhodnutia zn. 44728/2008-5335 a zn. 47730/2008-5335 (vymeranie úroku z omeškania) sú spôsobilými úkonmi smerujúcimi k vybratiu nedoplatku, záver správneho súdu a žalovaného o účinnom prerušení plynutia premlčacej doby je správny, a preto postupoval žalovaný správny, ak vznesenej námietke premlčania sťažovateľa nevyhovel. Samotnou výškou úrokov z omeškania sa kasačný súd nezaoberal, keď túto žalobca nespochybnil.

21. Vychádzajúc z uvedeného a s ohľadom na to, že vznesené kasačné námietky neboli spôsobilé na zmenu, alebo zrušenie napadnutého rozsudku, kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu ako nedôvodnú zamietol podľa § 461 S.s.p..

22. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 S.s.p. a contrario k §§ 167 ods. 1 a 168 S.s.p., tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov kasačného konania, pretože žalobca nebol v kasačnom konaní úspešný a v prípade žalovaného nedošlo k naplneniu predpokladu obsiahnutého v ust. § 168 S.s.p..

23. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v pomere hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 k § 463 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok n i e j e prípustný.